

Άρθρο 5 παρ. 4 Συντ.

I. Νομολογία (2023-2025)

ΣτΕ 1665/2023 (Δ')	5. Επειδή, όπως έχει παγίως κριθεί, κατά την έννοια των προαναφερθεισών συνταγματικών διατάξεων, η προσωπική ελευθερία αποτελεί μεν θεμελιώδη συνταγματική αρχή, επιτρέπεται, όμως, η θέσπιση, με τυπικό νόμο ή με κανονιστική πράξη εκδιδόμενη κατ' εξουσιοδότηση τυπικού νόμου, κατά τρόπο γενικό και αντικειμενικό, περιορισμών σε αυτήν. Ειδικώς δε, όσον αφορά τους περιορισμούς στην ελεύθερη κίνηση ή εγκατάσταση στη Χώρα, καθώς και στην ελεύθερη έξοδο και είσοδο σε αυτήν οποιουδήποτε Έλληνα, απαγορεύεται στον νομοθέτη ή στην κανονιστικώς δρώσα Διοίκηση να θεσπίζει τους περιορισμούς αυτούς με τη μορφή των «ατομικών διοικητικών μέτρων». Με τη φράση «ατομικά διοικητικά μέτρα» ο συντακτικός νομοθέτης θέλησε να αποκλείσει την ανάθεση σε όργανα της εκτελεστικής εξουσίας οποιασδήποτε διακριτικής ευχέρειας για την έκδοση ατομικών διοικητικών πράξεων περιοριστικών της εν λόγω ελευθερίας. Δεν μπορεί δηλαδή ο νομοθέτης ή η κανονιστικώς δρώσα Διοίκηση, χρησιμοποιώντας αόριστες έννοιες και γενικές ρήτρες, οι οποίες χρήζουν προσδιορισμού με συμπλήρωση, να αφήνουν σε διοικητικά όργανα περιθώρια ουσιαστικής εκτίμησης ή αξιολόγησης της συμπεριφοράς ατόμων ή της εκτίμησης ή αξιολόγησης άλλων πραγματικών δεδομένων, προκειμένου να εκδώσουν ατομική διοικητική πράξη περιοριστική της εν λόγω ελευθερίας. Συνεπώς, νόμος που θεσπίζει περιορισμούς στην ελεύθερη έξοδο και είσοδο στη Χώρα οποιουδήποτε Έλληνα δεν αντίκειται στο Σύνταγμα, όταν αναθέτει στα διοικητικά όργανα τη διαπίστωση απλώς και μόνο της συνδρομής των τασσόμενων από το ίδιο το νομοθετικό κείμενο, κατά τρόπο γενικό, αλλά συγκεκριμένο και σαφή, αντικειμενικών προϋποθέσεων, με τη συνδρομή των οποίων επιτρέπεται η έκδοση ατομικής διοικητικής πράξης περιοριστικής της εν λόγω ελευθερίας (Σ.τ.Ε. 2313/1976 Ολομ., 2858/1985, 4674/1998 Ολομ., 378/2012, 1799/2016, 357-358/2020 Ολομ. σκ.6).
---------------------------	--

II. Βιβλιογραφία (2023-2025)

1. Βενιζέλος Ε., Το Ελληνικό Σύνταγμα, τόμ. 1, Σάκκουλας, 2025.
2. Βλαχόπουλος Σπ., Κοντιάδης Ξ., Τασόπουλος Γ., Σύνταγμα - Ερμηνεία κατ' άρθρο, Νομική Βιβλιοθήκη, 2024.
3. Χρυσόγονος Κ., Ατομικά και κοινωνικά δικαιώματα, Σάκκουλας, 5η έκδ., 2023.